

2 CẤU TRÚC SÁCH VÀ CẤU TRÚC CHỦ ĐỀ

2.1. Cấu trúc sách

Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp trong chương trình hiện hành không có sách dành cho HS, chỉ có sách hướng dẫn nhà trường tổ chức các chủ điểm trong năm học. Hướng dẫn cách tổ chức các chủ điểm chưa quán triệt phương thức trải nghiệm, tạo cơ hội cho mọi HS tham gia, còn nặng về truyền thống nâng cao nhận thức.

Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp trong chương trình giáo dục phổ thông mới có cả sách HS và sách hướng dẫn GV.

Cấu trúc SGK có các thành phần cơ bản sau:

- Giải thích logo
- Lời nói đầu
- Mục lục
- Nội dung 9 chủ đề hoạt động trải nghiệm trong 35 tuần
- Giải thích thuật ngữ.

Cấu trúc theo chủ đề hoạt động trải nghiệm: Sách được viết theo cấu trúc gồm 9 chủ đề dành cho 9 tháng trong năm học. Tên các chủ đề được lựa chọn dựa trên những cơ sở sau:

- Bám vào yêu cầu cần đạt và thời lượng quy định cho từng mạch nội dung “Hoạt động hướng vào bản thân”, “Hoạt động hướng đến xã hội” và “Hoạt động hướng đến tự nhiên” trong chương trình Hoạt động trải nghiệm 1.
- Kết hợp với các thời điểm, ngày truyền thống trong năm học.

Theo đó, tên 9 chủ đề có thể bao quát từ lớp 1 đến lớp 5 là:

- 1) Chào năm học mới
- 2) Em biết yêu thương
- 3) Truyền thống trường em
- 4) An toàn cho em
- 5) Em quý trọng bản thân
- 6) Vui đón mùa xuân
- 7) Tham gia hoạt động cộng đồng
- 8) Quê hương tươi đẹp
- 9) Em bảo vệ môi trường.

2.2. Cấu trúc chủ đề

2.2.1. Đặc điểm của cấu trúc chủ đề

Mỗi chủ đề gồm mục tiêu mà chủ đề hướng tới và cần đạt, nội dung hoạt động của 4 tuần (riêng tháng 5 chỉ có 3 tuần, vì thời lượng của một năm học là 35 tuần) với các loại hình: Sinh hoạt dưới cờ, Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề, Sinh hoạt lớp xoay quanh chủ đề. Mục tiêu của từng chủ đề bám sát vào yêu cầu cần đạt trong các mạch nội dung hoạt động, căn cứ vào mục tiêu của chủ đề để xác định nội dung, tiêu chí đánh giá cuối chủ đề theo hướng đánh giá năng lực.

Cấu trúc nội dung hoạt động theo tuần: Mỗi tuần bắt đầu từ yêu cầu HS tham gia hoạt động trong giờ Sinh hoạt dưới cờ có liên quan đến Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề, sau đó là nội dung Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề được thiết kế bám theo yêu cầu cần đạt của nội dung hoạt động được quy định trong chương trình, cuối cùng là nội dung giờ Sinh hoạt lớp có liên quan đến nội dung Sinh hoạt dưới cờ, hoặc liên quan đến nội dung Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề. Đánh giá kết quả hoạt động của tuần được thực hiện trong giờ Sinh hoạt lớp. Như vậy, nội dung hoạt động ở từng tuần dưới các loại hình Sinh hoạt dưới cờ,

Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề, Sinh hoạt lớp có mối quan hệ chặt chẽ với nhau hướng đến mục tiêu cần đạt.

Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề là trọng tâm của sách. Bám vào yêu cầu cần đạt ở từng mạch nội dung: “Hoạt động hướng vào bản thân”; “Hoạt động hướng đến xã hội” và “Hoạt động hướng đến tự nhiên”, sách được thiết kế thành 21 bài loại hình Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề triển khai trong 35 tuần. Một bài có thể được tổ chức trong 1 tiết, nhưng cũng có thể được tổ chức trong 2 đến 3 tiết (tương ứng với các bước: Khám phá – Kết nối; Thực hành; Vận dụng) – tùy theo trọng số của mục tiêu cần đạt. Dù được tổ chức trong 1 tiết hay 2, 3 tiết thì nội dung hoạt động Sinh hoạt dưới cờ, Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề và Sinh hoạt lớp cũng có quan hệ mật thiết xoay quanh trục mục tiêu cần đạt.

Cấu trúc của Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề được thiết kế theo quy trình của hoạt động trải nghiệm với các bước: Khám phá – Kết nối; Thực hành và Vận dụng. Tính trải nghiệm được thể hiện trong từng bước, đặc biệt được tiếp nối ở nhà, cộng đồng, nhà trường qua bước Vận dụng. Như vậy, nội dung hoạt động trải nghiệm bắt đầu từ đầu tuần, được tiếp diễn trong suốt tuần, không chỉ ở lớp học, nhà trường, mà còn ở gia đình, cộng đồng, để tạo cơ hội cho HS được trải nghiệm, suy ngẫm, thực hành và vận dụng đầy đủ, thấu đáo. Hoạt động Vận dụng được thực hiện chủ yếu ở gia đình, cộng đồng, do đó một mặt đảm bảo thông điệp “Kết nối tri thức với cuộc sống”, đồng thời lôi cuốn cả gia đình tham gia đánh giá HS.

Việc xác định nội dung và phương pháp tổ chức các hoạt động trong Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề được dựa vào mục tiêu, nội dung từng hoạt động để lựa chọn phương pháp và kĩ thuật tổ chức hoạt động sao cho HS được tham gia và tương tác với bạn từ cấp độ trong cặp đôi, trong nhóm và trong toàn lớp. Nhờ đó mà HS suy ngẫm và phát triển cảm xúc về những trải nghiệm HS được tham gia.

Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề trong một chủ đề có thể có nhiều nội dung liên quan đến nhau, khi đó mỗi nội dung đều được thiết kế theo quy trình các bước: Khám phá – Kết nối; Thực hành; Vận dụng.

2.2.2. Một số chủ đề đặc trưng

Dưới đây trình bày minh họa một chủ đề: *An toàn cho em*.

Mục tiêu của chủ đề được xác định dựa trên yêu cầu cần đạt ở mạch nội dung “Hoạt động rèn luyện bản thân”.

☐ **Nội dung hoạt động tuần thứ nhất:**

- ◆ Bắt đầu từ yêu cầu HS tham gia diễn đàn “Tìm hiểu quyền và bổn phận của trẻ em” dưới hình thức Sinh hoạt dưới cờ.

- ◆ Sau đó là tham gia Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề có nội dung “An toàn khi vui chơi” – nội dung này vừa bám sát yêu cầu cần đạt trong chương trình Hoạt động trải nghiệm 1, vừa phù hợp với nội dung Quyền trẻ em được đảm bảo an toàn.

Bước Khám phá – Kết nối:

- HS được yêu cầu xác định hành động an toàn, không an toàn khi vui chơi và hậu quả của những hành động chơi không an toàn dựa trên những vốn kinh nghiệm đã có của mình.
- Khám phá kinh nghiệm của HS còn được thể hiện ở hoạt động tiếp theo là: Kể thêm những trò chơi an toàn và không an toàn khi vui chơi mà các em đã tham gia để bổ sung cho những tranh ảnh không thể nói hết được.
- Đặc biệt, còn khám phá kinh nghiệm của các em khi được rủ tham gia những trò chơi không an toàn thì phải làm gì để tự bảo vệ bản thân.

♦ **Tiết sinh hoạt lớp:**

- HS được yêu cầu tham gia chia sẻ mong muốn về điều kiện vui chơi an toàn của các em trong đời sống lớp học, nhà trường và gia đình – nội dung này là sự tiếp nối và cụ thể hoá của tiết Sinh hoạt dưới cờ và Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề.
- Đánh giá kết quả hoạt động trải nghiệm được thực hiện cuối tuần trong giờ Sinh hoạt lớp.

□ **Nội dung hoạt động tuần thứ hai:**

- ♦ Tiết Sinh hoạt dưới cờ kỉ niệm ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam, học sinh được yêu cầu kể về chú bộ đội và tham gia trò chơi “Truyền mật lệnh” phù hợp với lứa tuổi lớp 1. Trò chơi này vừa phù hợp với nội dung tiết Sinh hoạt dưới cờ, vừa gắn kết với Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề.

- ♦ Tiết Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề được tiếp tục với nội dung “An toàn khi vui chơi”. Tuần thứ nhất đã dừng ở bước Khám phá – Kết nối, nên tuần thứ hai tiếp nối ở bước Thực hành.

Bước Thực hành:

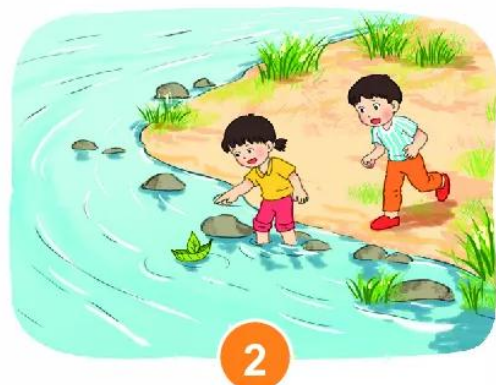
- HS được yêu cầu đưa ra lời khuyên phù hợp với các tình huống được rủ tham gia các trò chơi không an toàn. Kết quả mong đợi là các em biết khuyên nhủ bạn không nên chơi những trò chơi đó.

Bước Vận dụng:

- HS được yêu cầu sử dụng kỹ năng từ chối tham gia các trò chơi không an toàn trong cuộc sống hằng ngày.

- ♦ Tiết Sinh hoạt lớp, HS được yêu cầu chia sẻ về việc đã:
  - Tham gia những trò chơi an toàn nào.
  - Từ chối và khuyên bạn không tham gia trò chơi nguy hiểm như thế nào.

Đánh giá kết quả hoạt động trải nghiệm theo năng lực với yêu cầu HS thực hiện được hành động an toàn khi vui chơi, ở các mức độ: Tốt; Đạt; Cần cố gắng.

Chúng mình
không nên trèo cây

□ **Nội dung hoạt động tuần thứ ba:**

- ♦ Tương tự, bắt đầu tuần mới, HS tham gia hoạt động Sinh hoạt dưới cờ với hình thức diễn đàn “Phòng chống bạo lực học đường”, trong đó học sinh lớp 1 được yêu cầu:
  - Nhận biết được các biểu hiện của bạo lực học đường.
  - Lắng nghe cách giải quyết tích cực các mâu thuẫn học đường.

- ♦ Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề có nội dung là “Phòng tránh bị bắt nạt”: Đây cũng là một nội dung biết tự bảo vệ bản thân phù hợp với HS lớp 1. Nội dung hoạt động này được thiết kế theo quy trình Khám phá – Kết nối; Thực hành; Vận dụng trong 1 tiết.

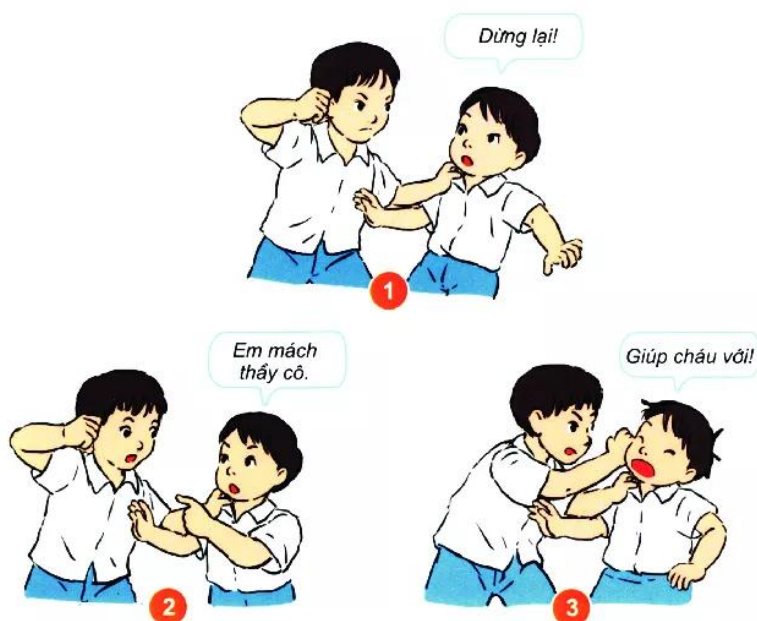

Hoạt động 1: Hành động bắt nạt và cách ứng xử

– Nhận biết các hành động bắt nạt

– Lựa chọn cách ứng xử khi bị bắt nạt

Hoạt động 2: Xử lý các tình huống bị bắt nạt

Hoạt động 3:

- Thực hiện ứng xử phù hợp khi bị bắt nạt trong cuộc sống
- Cư xử thân thiện với bạn bè

♦ Nội dung sinh hoạt lớp:

HS tham gia cam kết thực hiện các yêu cầu xây dựng lớp học an toàn và thân thiện để các em có thể vui chơi an toàn và không bắt nạt lẫn nhau. Nội dung này liên quan chặt chẽ với hoạt động trải nghiệm theo chủ đề.

Nội dung đánh giá kết quả hoạt động của tuần này là các em phải:

- Nhận biết được các hành động bắt nạt.
- Xử lý được tình huống bị bắt nạt.

☐ **Nội dung hoạt động tuần thứ tư:**

- ◆ Sinh hoạt dưới cờ, HS được yêu cầu tìm hiểu những việc cần làm để đảm bảo an toàn ở nhà và nơi công cộng; tham gia trò chơi giải ô chữ về đồ dùng gia đình.

- ◆ Nội dung Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề là “Sử dụng an toàn đồ dùng trong gia đình” – phù hợp với nội dung Sinh hoạt dưới cờ và phù hợp với yêu cầu “Biết cách sử dụng dụng cụ gia đình an toàn” ở lớp 1. Nội dung hoạt động này cũng được thiết kế theo quy trình Khám phá – Kết nối; Thực hành; Vận dụng trong 1 tiết. Bước vận dụng thể hiện rõ nét thông điệp “Kết nối tri thức với cuộc sống” của bộ sách.

Hoạt động 1: Xác định những hành động an toàn, không an toàn

Hoạt động 2: Nhận xét hành vi dưới đây

Hoạt động 3: Sử dụng một số đồ dùng phù hợp để làm việc nhà

- ♦ Trong tiết Sinh hoạt lớp, HS được yêu cầu chia sẻ việc sử dụng đồ dùng trong gia đình an toàn.

Nội dung đánh giá là kỹ năng sử dụng đồ dùng trong nhà an toàn theo các mức độ: Tốt; Đạt; Cần cố gắng như đã nói ở trên.

